

Perunika v spirali

Vida Mokrin - Pauer: *Krili v kletki*,
Cankarjeva založba 1997, ovitek IRWIN

Pesmi v zbirki *Krili v kletki* avtorice Vide Mokrin - Pauer so me obiskale kot simbolni oblak, predvsem pa kot poezija, ki me je sprva šokirala. Na novo odprt svet, upesnjen v dvovrstičju, s široko pahljačo izzivalnih kombinacij ter izvirnih in domiselnih novosti, je nenadoma postal šopek svežih perunik. Kletka, sicer samo navidezno zaprtostjo, je postala kletka pesniške svobode in še več, konstanta novodobnega življenja in pojmovanja poezije. Vse metafore in novosti, ljubezen in bivanjska stiska, pa čudenje nad dogodki in spoznanji, ostajajo znotraj kletke. Vendar to ni zaprt prostor, to je prostor pesmi, ki se širi in pušča za seboj globoko gaz. Tako so tri konstante njenega življenja: poezija, ljubezen in svet, ki nima samo materialnega dokazovanja, postale tri perunike. Izvijati se iz primeža vsakdanjosti vsekakor povzroči tudi takšen duhovni razpon, kot je dosežen v tej zbirki. Vsak bralec si lahko odpre vrata v kletko, ne glede na to, s katere strani bo vstopil. Krili v kletki sta namreč na široko odprti. Avtorica pesniške zbirke *Krili v kletki* se kot kraški osamelec klanja muzi Erato, in kot perunika, divja roža s suličastimi listi in velikimi raznobarvnimi cvetovi, suva in mami obenem. Njen svet je svet akrobata na vrhovi, njen duh izpričuje radostno svobodo zunaj toka vsakdanjosti kot simbol ravnotežja,

ekstaze telesa in duha. Torej, moški in ženski princip, v slogu duhovnega stvarjenja. Ali kot pravi sama: *Ko ne morem ne iz ne v sebe, pomaga erotika.*

Prvi zavoj spirale ponuja pahljačo misli, teorema – erotika –, kar naj bi bralca spodbudilo k razmišljanju, kaj naj bi erotika bila. Ta globoka ljubezenska želja je mogočna sila, ki simbolizira moč združevanja in povezovanja. Erotični ljubezenski akt je torej ponavljanje objema neba in zemlje, kar spet globoko v duši avtorice simbolično nudi primerjavo duh – duša. Na vsak način pa je to globlja, sublimirana želja (anima, po Jungu). Pesnica se torej izpostavlja s svojim svetom erotike in gostobesedja do te mere, da ji moram verjeti, da je erotika tisoč in en božanski znak, nesmrtnost sreče. In to potrjuje tudi z verzi: *Pa, kaj hudiča, je res gobje, da sem srečna ženska.*

Tu zdrknem v drugi zavoj spirale, hitro in boleče. Pesnica me vabi s svojimi verzi v drugotno stanje, ko pravi: *Daj, boginja, razgaljene more upesni v simbole.* Iskreno mi ponuja roko, obenem pa vrta v svet resničnosti in simbolike, kakor akrobat, ki upesnjuje radostno svobodo, visoko pod obokom neba. Ekstaza telesa tu ni glavni namen, stvarjenje je tisto, ki ustvarja podlago za "mestno" razumevanje, in spet njeno stvarjenje simbolizira zaključek kaosa (v duši, bivanju, razumevanju, razdajanju, ljubezni in grenkim spominom) in oblika se tako pretvori v urejenost in red. Tri energije so vraščene v peruniko, vsaka zase (moški – ženska – otrok), vendar

kljub istim koreninam živijo vsaka zase. Pesnica pravi: *Oče bo na vrtu kot Kandid, ljubi bo / izmenično navijal jazz in se muzal v ljubko urabčje čebljanje, / naskakovanje, hči bo hiacinta, metulček, / mama vitalna žalujka, / kraj bo presajen v živžav. Jaz pa bi najraje splezala na češnjo / v popju.*

Srečna ženska, pesnica Vida Mokrin - Pauer. Vendar ...

Oplazi me že tretji zavoj spirale, in školjka izmenično odpira in zapira svoj oklep. Ostrina streznjenja je v verzu: *Morebiti je ljubezen plula v nas iz školjk, ki so se / brez stokov in pokov odpirale v česnovi omaki in so česnanja sile / s kosmi alg udušile.* Hudo sem radovedna, še več, nenadoma sem pristala v dimenziji školjke, ali sintagme: pesem školjka, školjka pesem. Meni so se tu odprla vrata v razumevanje njene poezije v tej zbirki. Torej, pesem školjka je simbol školjke kot pesmi, ki nastane v vodi (pesniško – plodnost), oblika in globina školjke, ki je pesem, pa spominja na maternico, rojstvo bisera, ali če hočete, rojstvo

Afrodite. Obenem je školjka idealen glasbeni instrument pesnice, njene-ga prepoznavnega sveta. Spiralasto se vrtinčijo veselje in tabuji, torej stika, ki bi kaznoval ljudi, ni več. *Poroznost nebes*, pravi pesnica, in njen jaz – poezija – je kot na dlani. So to nebesa? Pekel? Vendar ko me spet povabi med pesmi, končno najdem dokaz – res je, pesem je ljubezen, in pesem je duša, duh, moralna obveza, če je v tebi, ali kakor pravi pesnica: *Morala sem priti, a spet je vse in ni ničesar mimo poezije. Veš?* In zakaj spirala? Če imamo ljudje v krvi vijačnico, ki nas ohranja pri življenju, ima poetesa življenje v svoji poeziji. Zato!

Sholastično bi mi oporekali, pa še kako! Ampak branje poezije in razumevanje poezije je vsekakor, vsaj zame, več kot artifaktično razlaganje napisanega. Pesem je najgloblje doživetje, sveta, umetnika in samega sebe. Je več kot samsara, in spet več kot nirvana, čeprav vse to že zajema.

Sonja Koranter

